

FERDINANDY GYÖRGY

Az én életem egy kész regény

III.

Nápolyban felavattak egy kaszárnyát, és oda helyezték át a tábor. Mentünk mi is. Én ott egy orvossal dolgoztam, röntgeneztünk, mert akkor már kezdtek kivándorolni az emberek, és mindenkinek le kellett fényképezni a tüdejét.

Hát én legalább harminc ember helyett lefényképeztettem magam, akik azután az én felvételemmel jutottak ki Amerikába. Még egy olyan magyar is, akinek hiányzott a fél tüdeje.

Egy idő után aztán az egész tábort átvitték Németországba, én meg kibéreltem egy kis házat Salerno közelében. Ez volt az életem legszebb korszaka.

Lejártam a tengerre, átúsztam az öblöt. Volt egy barátom, akinek a háború előtt Tiranában volt fotóüzlete. Ez jött velem, és miközben én úsztam, megvárta a túloldalon.

Jött az ősz, ilyenkor az ember mindig nyugtalan. A tenger már hideg volt. A part felé menet minden nap átmentem egy vasúti felüljárón. Ott megfigyeltem, hogy reggel áll benn egy szerelvény, ilyen fekete, kilencven centiméteres csövekkel. Stuttgartba mentek, rá volt írva minden csőre, hogy hová viszik.

Egy nap összepakoltam, vettem két kiló citromot, tudtam, hogy a citromnak Északon nagy értéke van, és nyomás, beköltöztem egy csőbe. Kényelmes volt, lehetett benne ülni, aludni. Egy félóra rá elindult a vonat.

Innsbruckban szálltam ki először. Hát állt bent egy vonat tele fiatal gyerekekkel. Elkezdtünk beszélgetni, és az egyik azt mondta, hogy Németországba megy. Egy ilyen tizennyolc éves gyerek. Ide figyelj, mondtam neki, én meghívlak, és fizetem az útiköltségedet! Beköltözött a csőbe ez a fiú is.

Hát onnan pillanatok alatt Stuttgartban voltunk. Kiszálltunk. A gyerekeknek nem volt pénze, de irtó jópofa volt, igazi vagány. Németül folyékonyan beszélt, de tudott valamit franciául is.

Én hoztam magammal a sodrógépet és a kliséket, gondoltam, elkezdek újra cigarettát gyártani. Németországban senki sem árult feketén cigarettát, a németek meg ugye nagy dohányosok. Nem volt nehéz megszimatolni az üzletet.

Na, merre menjünk? Néztük a térképet, hát ott van a közelben a Schwarzwald. Remek, mondom, tökéletes! A Fekete erdő! És hát átmentünk Herrenbergbe. Gyalog mentünk, és útközben találtunk egy ilyen hétvégi házat. A tulajdonos havi száz márkáért kiadta nekünk.

Ott Herrenberg mellett volt egy menekülttábor, onnan hoztuk a munkásokat. Azt a tíz-tizenkét embert, akik csinálták a cigarettát. Megismerkedtem egy német lánnyal, ez később hozzám is költözött. Az apja bakter volt, ez a lány emelgette a sörpöt. Így kerültem össze vele.

A gyerek meg, a Béla, nagyon jó eladó volt, de volt egy borzalmas hibája: lopott. Ha bementünk egy üzletbe, egy pillanat alatt kinyitotta a kasszát. Mondtam neki, hogy börtönbe kerül, ne csináljon már ilyen hülyeségeket! Később azután együtt voltam vele a börtönben is.

Gyártottuk a cigarettát. Amikor elfogyott a papír, bementünk egy nyomdába, és ez a gyerek franciául tárgyalt a nyomdással. Azt hitték, hogy a megszállókhöz tartozunk. Minden pakli le volt ragasztva, és rá volt írva, hogy „Gift for refugees”. A Vörös kereszt ajándéka. Az olaszokat nem érdekelte, hogy honnan jön a cigaretta, de ezeket minden érdekelte, a németeket.

Én meg utaztam a két nagy bőröndömmel, mint azelőtt. Stuttgartba, Frankfurtba. Tíz perc alatt eladtam a cigarettát. Hús márkáért adtam egy csomagot, öt pakli kifizette a házbéremet. Csak hát ugye a németek egészen mások, mint az olaszok. Úgy-hogy vettem mindig rendes cigarettát, és azt kóstoltattam meg velük.

Ulmban buktunk le. A bőröndöket itt is kint hagytuk a vasútállomáson, csak egy aktatáskában vittük a mintát. Reggel tíz óra volt, emlékszem, szépen sütött a nap. Reggelizni akartunk. Találtunk is egy vendéglőt, de be volt zárva.

Ez meg, a Béla, elkezdte rángatni az ajtót, hogy ő éhes, és hogy ő bemegey. Meglátott minket egy rendőr, odajött, leigazoltatott. Bevittek minket az őrszobára. Mentünk, nem volt mit csinálni. Gyanúsak voltunk: előző nap kiraboltak egy ékszerüzletet. Ki kellett nyitnunk az aktatáskát, hát, cigaretta!

Elkezdtek faggatni. Hogy honnan van, és hogy mi ez a Vörös kereszt. Állati palik a németek! Rájöttek egy pillanat alatt, hogy a Vörös kereszt nem osztogat cigarettát senkinek.

Na, mentünk a bíróságra. Útközben nem volt szabad egymással beszélünk. Hát aztán mi ketten a rendőrhöz beszéltünk. Magyarul. Te, mondom, Béla, egyet kell mondanunk! Mit? – kérdezte ő. És így megbeszéltük, hogy mit fogunk mondani.

Azt mondja az ügyész, hogy kérem, ezek jó cigaretták, de a csomagolás, az hamis. Az, hogy mi gyártottuk volna a cigarettát, eszükbe se jutott.

Hát hét börtönre ítélték. Hófehér ágyban aludtunk, reggel kivágódott az ajtó, és jöttek be az örök, a tálcán a reggelivel. Én meg mindjárt másnap kihallgatásra jelentkeztem, és megmondtam az igazgatónak, hogy van két bőrönd cigarettánk a pályaudvaron.

Attól kezdve az igazgató fürdőszobájában tusoltunk.

Amikor letelt a hat hét, mondtam ennek a gyereknek, hogy na, te többet nem jössz velem! Még arról se szokott le, hogy kiemelje a kasszából a pénzt. Hiába mondtam neki, hogy nincs rá szükséged, tőlem annyi pénzt kapsz, amennyit akarsz! Nem engedelmeskedett.

Volt egy ilyen kék amerikai overallja, bement akárhová, gyárba, irodába, és azt mondta, hogy javítani viszi az írógépeket. Annyira merész volt, hogy minden sikerült neki.

Hát ez a gyerek elvált tőlem. Akkor költözött át a bakterházból a lány. Erika volt a neve, mi más lehetett! Ezentúl ő segített árulni a cigarettát. Nappal dolgoztunk, este meg táncolni jártunk.

Hát táncolunk egy helyen, és egyszer csak egy ilyen nagy melák német rámszól, hogy „du bist fußballspieler?” Mondtam, hogy nem én! Azt mondja erre, „raus!”

Kiderült, hogy csak az táncolhat, aki kifizette a zenét. Na, mondom ennek a lánynak, gyere vissza! Megkérdeztem, hogy hány szám van éjfélig, kifizettem. „Mondja be minden számnál” – parancsoltam a zenészre –, „hogy nur für Ungaren! Csak magyaroknak!” Be is mondta szépen. Egyedül táncoltunk egész éjjel, majd fölrobbantak a méregtől a németek.

Te, mondom éjfélkor az Erikának, én nem merek kimenni, ezek megvernek! És hogy milyenek a németek, nem vertek meg. Fizettem, táncoltam. Járt nekem.

Közeledett a karácsony. Ez a lány meg, akárhová utaztunk, mindig lecsavarta a vonatablakot. Egyszer annyira megfáztam, hogy be kellett mennem a kórházba.

Egy orosz orvosnő kezelte. Alig lettem jobban, bejön egy pali, és azt mondja: kriminálpolicé! Az anyja úristenit! El akart vinni, de ez az orvosnő nem engedett. Erre, hogy ők kihallgatnak. Hát a cigarettapapír miatt volt az egész. A nyomdász beírta a könyvelésébe, amit nekünk nyomott.

Amint kiengednek, eljönnek értem! – ígérte a hekus. Azután az orvosnő előbb kiengedett. Üthették bottal a nyomomat.

Akkor már elhatároztam, hogy továbbmegyek. Taxival mentem egészen a francia határig, éjjel másztam át a drótkadályokon. Láttam mindenütt a halálfejeket, de egyetlen akna se robbant fel az egész Maginot-vonalon.

Strasbourgban felszálltam a gyorsvonatra, és meg sem álltam Párizsig. Párizsban a rue Vaugirard-on voltak a magyarok. Odamegyek, megszálok egy ócska hotelban. Reggel már ott volt a rendőrség a szobámban. Kérték a dokumentumokat.

Három napot ültem. Amikor rám került a sor, azt mondták, negyvennyolc órán belül hordjam el magam. És kiengedtek.

Teljesen egyedül voltam, nem ismertem senkit. Na, mondom, ha már itt vagyok Párizsban, megnézem magamnak a place Pigalle-t!

Bementem egy mulatóba, úgy hívták: Mon Ami. Megvan ma is, de akkor szép hely volt, most meg egy borzalom.

Leülök, iszom a bort, hát a szomszéd asztalnál ül két nő és egy arab. Olyan harminc körüliek. Az arab táncolt az egyikkel, én pedig elkezdtem táncoltatni a másikat. Roptuk a fox-trottot, az volt a divat.

Elég az hozzá, hogy odahívtak az asztalukhoz. Leültem, később az arab és az öregebbik lány hazamentek. Mi meg ittunk tovább. Záróra után nem tudott felállni ez a lány. Mit lehet csinálni! Kinyitottam a retiküljét, megnéztem, hol lakik. Boulevard Voltaire, negyvennégy. Hívtam egy taxit, hazavittem.

Hát egy ilyen cselédlépcsőn kellett fölmenni egészen a tető alá. Cipeltem a lányt. Még mindig nem jött magához. Levetkőztettem, lefektettem, elaludtunk.

Hát hajnalban felébredek, és fekszik ugye mellettem valaki. No, több se kellett nekem, ráfeküdtem én is. Akkor kezdett csak ébredezni. „Hát maga mit csinál?” – kérdezte álmosan, mert ezek magázódnak, a franciák. Na, most hogy fogom kimagyarázni magam! – Nem látja? – feleltem. Nem tudtam, hogy mondják franciául, magyarul nyögtem ki, hogy baszok.

Fölkelt, megcsinálta a reggelit. Vasárnap volt, azt mondja, menjünk sétálni, szépen süt a nap. Mutattam neki a papírt, hogy én itt nem maradhatok. Elvette, eltette. Azt mondta, nincs gond, majd ő elintézi nekem. Kisült, hogy az ecuadori követségen dolgozott, és ő intézte az ilyen rendőrségi ügyeket.

Elmentünk megint piálni, ő meg kérdi, hogy hol lakom. Amikor megtudta, hogy sehol, szerzett nekem a rue d'Aboukir-en egy szobát. A piac közelében, jó helyen.

Később azután ő is hozzám költözött. Nagyon jól megértettük egymást. Megpróbáltam állást keresni, a lány szerzett nekem a Champs Élysées-en egy tervezőirodát. Ez volt az első kísérletem.

Hát, odaadnak nekem egy rajzot, egy lakótelepet, és az utca sarkán volt egy ilyen háromszög alakú telek. Azt mondja nekem a pali, hogy transzformáljam erre az egyik épületet. Én meg örültem, Újpesten vannak ilyen zöld transzformátorházak, odarajzoltam neki egyet. Amikor meglátta a francia, jól valagba rúgott. Az építészségnek ezzel vége lett.

Máshol vasbetonszerelőket kerestek. Elkezdttem dolgozni egy épületen. Nagyon jó munka volt, egy minisztériumot építettünk. Nem kellett sietni, senki se jött utánad fel oda. Mindennap tojásos tésztát csináltam magamnak, azt ettem.

Elég az hozzá, hogy egyszercsak hív a munkavezető. Azt mondja nekem, Castagnettinek hívták, nézze, irt a rendőrség. Mert közben mindig kaptam haladékot, mivelhogy volt munkahelyem. Nézze, azt mondja, a francia törvények értelmében nők nem dolgozhatnak építkezéseken! Mert ugye Gyula voltam, ezek meg azt hitték, hogy nő vagyok.

Kifizettek, elkezdtem járni a segélyszerveket. A Vöröskereszt adott egy útlevelet, én meg szereztem bele argentin vízumot. Volt egy menekültszerv, az IRO, azoktól kaptam a hajójegyet. Még a vonatom is megvolt Le Havre-ig.

A lánynak nem szóltam semmit, ugye, hát mit szóljon az ember két hónap után! Hoztam haza egy palack bort, és hideg kaját. Megittuk a bort, azt mondja, hozzá még egy üveggel! Amíg lementem, beszélt a házmesterrel, az meg tudott mindent, megmondta neki, hogy elmegyek.

Kikutatta a zsebemet, megtalálta a vöröskeresztes útlevelet. Amikor visszaértem, az asztal közepén, egy tálcán égett az útlevelem.

Másnap megígérte, hogy megveszi nekem a jegyet. Meg is vette, de erre ráment egy év. Néha már azt hittem, hogy na, vége mindennek, francia leszek.

Akkor történt, hogy egyszer megyek így hosszabbítani, hát ki van ott a rendőrségen, mint az Orosz Sanyi! Ő is akkor jött el Olaszországból, amikor a cigarettagyártásnak vége lett.

Kivitt a metróvégállomásra, Neuilly-be, hát ott laktak együtt a régi társaságból öten. Mindegyiknek volt már munkája, és közös háztartásban éltek.

Később táncolni mentünk, felszedtem egy lányt, elvittem ezekhez. Meg is kefélték mind, egyik a másik után. Az Orosz Sanyi csak később ért haza. Reggel mondom neki, hogy Sanyi, itthagynom neked ezt a nőt, foglalkozzál vele!

Hát nem elvette feleségül?! Igaz, hogy azokban az időkben egy francia feleség sokat segíthetett az emberen. Én is mindig a barátaimra hagytam a nőimet. Volt olyan, mint a Rubicsek, aki utánam jött még Stuttgartba is. Megismerte a bakter lányát, az Erikát. Én csak egyszer irtam ennek a lánynak, de megadtam neki a címetem. Hát ez a pali átszökött a határon, felszedte a Helénát, szóval Párizsban is elfoglalta a helyemet.

Helén Polának hívták ezt a francia lányt. Ma is azt mondom: ha én egyszer gazdag leszek, nem kell semmi más, csak villásreggeli, vasalt ruha, és hogy minden este kicseréljék alattam a lepedőt. Azóta sem éreztem azt a boldogságot, hogy felébred az ember, és ott várja az ágyban a reggeli.

Az argentin vízumomat már nem kaptam vissza, de közben írt a Nagy Laci, hogy menjek el Peruba. Repülőn jutottam át Caracasba, azután onnan hajón tovább. Uzo di Marenak hívták a hajót. Callaóban pedig már várt a Nagy Laci.

IV.

Hát kint voltam Amerikában. Kaptam tíz dollárt az IRO-tól, és mehettem, ahová akartam.

A Nagy Laci benősült egy ilyen mulatt családba, hosszú, magas néger lány volt a felesége. Úgy ismerte meg, hogy a lány bátyja már a kikötőben bejött a hajóra, és mérnököket keresett. Hazavitte magával a Lacit, így került ebbe a családba. És elvette feleségül ezt a Bettyt.

Hát persze amikor én is odaértem, gondolták, hogy lesz még egy pali. Akkoriban annak, aki akart földet művelni, adtak. Az őserdőben, Tingomariban. Amikor látta, hogy hozzá akarják adni a lányt, először a Nagy Laci is oda ment.

De azután egyszercsak ott is megjelent a Betty. Egy szó, mint száz, annyira erőszakoskodott, hogy végül is visszavitte Limába a Lacit. Amikor partra szálltam, már megvolt a gyerek.

Az én első állásom eladó volt. Az úgy történt, hogy egy cipőgyár felvett egy magyar tanítót. Ő válogatta a selejtet. Ez meg olyan sok selejtet talált, hogy kiadták neki: adja el! Felvehet eladónak valakit.

Én ezt persze nem tudtam. Csak vittem eladni a sok cipőt. A kuplerájokba, hát hova menjen az ember! Akkor még egy szót se tudtam spanyolul, a lányokat nyomtam, nem a szöveget.

Nagyon jól ment az üzlet. Csak egyszer aztán elkapott az egyik lány, hogy én két ballábas cipőt adtam el neki! Nem mertem tovább járni a kuplerájokat.

De akkor már a Nagy Laci elhelyezkedett. Egy mérnöki irodában dolgozott, és oda bejártak az indiánok bányabejelentésre. Az volt a szokás, hogy ha valaki fémet talált valahol kint a hegyekben, bejelentette, és ha dolgozott is rajta, akkor idővel az övé lett az a terület. A Nagy Laci pedig csinálta ezeknek az indiánoknak a térképeket.

Vászonra kellett a tervrajzokat festeni, és ezzel az ember egészen jól keresett. Én meg elhelyezkedtem egy cégnél, mint rajzoló. Gauthiernek hívták a tulajdonost.

Ott is három hónapot dolgoztam, hogy amikor kilépek, megkapjam a negyedik hónapot. Összegyűjtöttem annyi pénzt, hogy kinyitottunk egy irodát. Én ott is laktam, volt bent egy szófa, nappal összecsuksztam, senki se látta, hogy ott lakom.

Közben elkezdtünk építkezni is. A Nagy Laciék beköltöztek a központba, olyan közel, hogy át lehetett hozzájuk ordítani. Éjjel addig dolgoztunk, amíg csak át nem ordított a Betty: „Láci! Gyere haza!” Akkor a Laci ledobta a ceruzát, és rohant. Nagyon félt attól az asszonytól. Vele is maradt élete végéig, most halt meg, nemrég, szegény Nagy Laci.

Akkor találtam fel a habarcsot. A mészhabarcsot. A közönséges oltott meszet. Mióta bejött a cement, a mészhabarcsot elfelejtették. Mi meg forgalomba hoztuk. Megástuk a meszesgödöröt, és hoztuk a bányákból az oltatlan meszet. Még az egyetemről is kijöttek csodálkozni a szakemberek.

Csináltunk is egy szerződést, hogy beletesznek pénzt ebbe a habarcsba. Elég az hozzá, hogy a Laci dolgozott tovább az irodán, én meg építettem a házakat. Volt egy ház, amit be is fejeztem, teljesen!

Leültünk és elszámoltunk. Mert mindent felesben csináltunk. És volt egy háromszáz dolláros tétel, egy csekk, ami valahogyan elkerülte a figyelmemet. Hát tessék elképzelni, hogy ez az ócska nyomorult nő, ez a Betty, amikor átnézte a kimutatást, megtalálta. Nagy pénz volt akkor háromszáz dollár!

Ez meg, ahelyett, hogy eljött volna beszélni velem, feljelentett. Megyek a magyar klubba, aminek akkor már én voltam az elnöke, szóval megyek ebédelni, és ott, ebéd alatt letartóztatnak.

Megyünk a rendőrségre, de azok, amikor látták, hogy miről van szó, elengedtek. Visszaadtam volna én azt a csekket, csak hogy az egésznek már vége legyen, de senki nem jött érte, nem voltak ők sem biztosak a dolgukban, nem merték behajtani.

A Laci meg szégyellte magát, hogy ez a Betty beleszól a könyvelésbe, és ő meg nem mer ellentmondani neki. Végül is visszavonták a följelentést, én pedig két napra rá otthagytam Perut.

De ne siessünk annyira! Volt egy Horváth Jóska nevű barátom. Ez nagyon érdekes ember volt. Távirdász, otthon a budaörsi repülőtéren dolgozott. Itt meg csinált egy angol nyelvkönyvet. Úgy, hogy nem beszélt se angolul, se spanyolul! Én pedig árultam neki a könyveket.

Szerettem utazni, mondom neki, elmegyek Bolíviába! Egy nagy bőröndben szállítottam a könyveket. Hát Bolíviában az lett a hivatalos tankönyv! Máig is a Horváth Jóskától tanulnak angolul a bolíviai gyerekek.

A kereskedők váltóra vásárolták meg tőlem az árut. A váltókkal pedig fölmentem La Pazba, vettem órákat, és vittem vissza Peruba. Dupla volt minden úton a haszon.

Egyszer megérkezem La Pazba, beülök egy taxiba, és amikor a szállodában kinyitom a bőröndömet, nincsenek benne az órák. Megyek a rendőrségre, nagy pénzről volt szó, egy egész vagyon! Azt mondták, hogy ebben a nagy városban ki tudja a maga óráját megtalálni! Nagy város! La Paz nem volt Mátészalkánál nagyobb.

Kérem, mondtam, adjanak mellém egy detektívet, én megtalálom egy pillanat alatt! Meg is találtam. Az volt a módszerük, hogy egy kisgyerek elbújt a taxiban, és útközben átkutatta a bőröndöket.

Visszaszereztem az óráimat.

Nőekkel ritkán volt dolgom ezekben az időkben. Igaza volt a Helénnek, megmondta előre, hogy ha elmész Dél-Amerikába, ott te csak a barátaid feleségét baszogathatsz. De egyszer találtam egy helyes kis indián lányt. Az autóbusz-végállomáson dolgozott, és a busz csak másnap indult, meghívott.

Uzsonnára, mert Dél-Amerikában uzsonnáznak az emberek. Úgy hívják, once, szendvics, tea, kávé.

Volt egy szobája, egy ilyen nagy közös udvarra nyíltak a szobák. Vízért ki kellett menni az udvarra. Szépen megterítette az asztalt, eszünk, és egyszer csak azt mondja nekem ez a lány: – Mondd, nem kell neked hugyozni?

Meglepődtem persze, én ott iszom a kávé, és akkor ilyesmi! Mondtam, hogy nem. „Mert nekem igen!” – jelentette ki erre. Kivett az éjjeliszekrényből egy bilit, ami már félig volt, rákuperodott, ott, az orrom előtt!

Megkeféltam, de olyan undorral! Nagyon elvette a kedvemet. Utána visszamentem a Hotel Internacionálba aludni. Hát ez egy nagy teremből állt, ez a szálloda. Volt benne vagy harminc ágy, mint egy kórházban, és minden ágynál volt egy bili. Ott aludtak a csőrók, nők, férfiak, vegyesen. A ruháját éjjel se veszi le az indián.

Ha valamelyik elfingotta magát, akkor kitért a röhögés. Egész éjjel ezzel szórakoztak, hogy ki fingik nagyobbat. Allati érdekes, nem?

Hát mi a Horváth Jóskával csak kötöttük, ragasztottuk a könyveket. Amíg csak meg nem történt az az eset a Nagy Laciékkal. Akkor határoztam el, hogy én innen elmegyek.

Európába akartunk visszakerülni, de úgy, hogy átutazunk Brazilon. Akkor kelttem át először hajóval a Titicaca-tavon. Hatalmas víz volt, egész éjjel ment a hajó. Volt ott egy egyetemi csoport, chileiek, Cuzcót látogatták meg és a Machu Pichut. Megismerkedtünk két lánnyal, meg is keféltük őket, csak úgy, minden további nélkül, fent a fedélzeten.

Reggel azt mondja nekünk az a két lány:

– Miért nem jöttök át Chilébe, Chile az egész más!

Át is mentünk. Nem akartunk mi Chilében maradni, csak gondoltuk, megnézzük, ha már itt vagyunk.

Hát minden más volt, valóban. Már a karabinérosok, a határon: tiszták, rendesek. Este érkezünk meg Santiagóba, akkor volt éppen a tavaszi vásár, olyan gyönyörű volt a város, mintha Pestre érkezünk volna. Az az élet, az a forgalom!

Én persze rögtön kaptam munkát, abban a pillanatban. Kinéztem magamnak a legnagyobb építkezési vállalatot. A magyar iskolák olyan kitűnőek, hogy én, aki ugye nem vagyok építész-mérnök, milliószor jobban tudtam tervezni, mint a dél-amerikaiak. Limában is én rajzoltam a Biarritz-mozit, ma is megvan. Terveztem én mindent, még bútort is, konyhabútorokat. Olyan építészeknél, mint a Santisteban, aki Le Corbusier-nél tanult. Annak is én csináltam a rajzokat.

Úgyhogy azonnal felvettek Santiagóban is. Hét évig dolgoztam azon a helyen. Mert dehogy is mentünk mi tovább! Ha egyszer megtaláltuk a paradicsomot.

Csak a Horváth Jóska szegény nem kapott munkát sehogyan. Nem rá vártak itt, hogy elirányítsa a repülőteret! Elkezdett betűket gyártani, de ez a bolt se ment. Meg halcsontból csinált ilyen plasztiklapokat. Később hajóskapitány lett, de akkor már nem élt velem.

Egy reggel azt mondja az irodán a főnököm, hogy nézd, Julio, nem tudnál helyettesíteni egy építésznot, aki szabadságra megy? Hát helyettesítettem. Egy hónap múlva visszajött ez az építésznot, megköszönte, hogy itt voltam, én pedig meghívtam őt vacsorázni. Így ismertem meg a jövődóbeli feleségemet.

Mondtam magamban, mi az istent éljek itt a Jóskával, akit úgy kellett eltartani. Összeköltöztünk Rózával alig két hónap után. Kifizettem a Jóska útiköltségét Miami-ig. Csak már itt ne legyen!

A Róza akkor már állapotos volt, karácsony este keféltam meg először, kint a konyhaasztalon. 1953 júliusában nősültem meg, kilenc évvel azután, hogy kikerültem az iskolából, és elkezdődött ez az én önálló életem.

A szüleimnek is akkor írtam hosszú idő óta először. Emlékszem, küldtem nekik az autómról fényképeket. Bár ne tettem volna! „Fiam, nem örülünk, hogy vettél autót!” – válaszolta apám. „Ha gázolsz, börtönbe jutsz!” Szegény, ha tudta volna, hogy gázolás nélkül is megjártam én a fél világon a börtönöket!

Hát eddig tart az én történetem. Ami utána jön, az már nem érdekes. Felesége és gyereke van mindenkinek.

Chile kedvéért eljátszottam az összes nagy lehetőséget. Ez néha még ma is kétségbe ejt. Hol lennék ma már, ha ott a Titicaca-tavon nem hagyom elcsavarni a fejem! Néha még ma, öreg fejjel is erről álmodom. Azután fölbredek, és nem tudom, hogy mi lesz velem.